

עפ"ת 48179/03/18 - לב שניידר נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 48179-03-18 שניידר נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט יחיאל ליפשיץ
המערער לב שניידר
באמצעות באת כוחו - עו"ד שרי ישראלי
נגד
המשיבה מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)

פסק דין

כללי

ערעור על החלטת בית המשפט קמא מיום 21.3.18 (להלן: **ההחלטה**) שלא להאריך מועד להישפט. על פי הנתען על ידי המשיבה (המאשימה), רכבו של המערער נקלט על ידי מצלמת מהירות כשהוא נוסע במהירות גבוהה מהמותר ביום 30.5.17. בעקבות כך נשלחה, על פי הנתען, לכתובת המערער הודעת תשלום קנס (להלן: **ההודעה**). המערער, מאידך, טוען כי ההודעה לא התקבלה בכתובתו ולראשונה נודע לו הדבר כאשר קיבל מכתב מהמרכז לגביית קנסות משום אי תשלום הקנס. בעקבות כך פנה לבית המשפט קמא בבקשה להאריך את המועד להישפט. הבקשה, כאמור, נדחתה.

בהחלטה, אישר בית המשפט קמא כי אישור המסירה בו צוין כי הוא "לא נדרש" על ידי המערער, "לוקה בחסר" (עמ' 1, שורה 10 להחלטה). על פני הדברים, הליקויים אליהם כיוון בית המשפט קמא היו אלה - לא ניתן לדעת את פרטי הדוורים שהניחו את ההודעות (ככל הנראה) בתיבת הדואר של המערער ובהן צוין כי דבר דואר רשום ממתין עבורו בסניף הדואר; לא ברור מהם המועדים שבהם נעשה הדבר (רשומים שני תאריכים אך רק אחד מהם מתייחס למועד לגביו נטען שבו נעשה ניסיון מסירה); על גבי אישור המסירה מודבקת מדבקה (ספח הודעה על דבר דואר רשום) ועליה שני מקומות למילוי - "הודעה ראשונה" ו"הודעה שניה", אך אף לא אחד מהם סומן; מספר הברקוד על גבי אותו ספח אינו תואם למספר הברקוד על גבי המסמך עליו הודבק.

חרף הליקויים לעיל, הסתמך בית המשפט קמא על "פלט מעקב משלוחים" אותו הגישה המשיבה במסגרת תגובתה לבקשת המערער. מהפלט עולים, על פני הדברים, הנתונים הבאים: ביום 15.6.17 התקבל דבר הדואר למשלוח והועבר לטיפול; ביום 26.6.17 החל תהליך העברה לנמען; ביום 27.6.17 הושארה הודעה בבית הנמען כי הפריט ימסר ביחידת הדואר לאחר שהנמען לא היה בבית; ביום 4.7.17 הושארה הודעה שניה לנמען; ביום 1.8.17 החל תהליך החזרה לשולח משום שהפריט לא נדרש. צוין לגבי הנתון האחרון לעיל, כי תאריך זה (1.8.17) ולידו חתימה רשומים על אישור המסירה.

בית המשפט קמא קבע כי שילוב הנתונים המצוינים באישור המסירה וכן בפלט לעיל, די בהם להביא למסקנה כי המשיבה הוכיחה כי ההודעה נשלחה כדין, ובנוסף המערער לא סתר את חזקת המסירה הקבועה בתקנה 44א' **לתקנות סדר הדין הפלילי**, תשל"ד - 1974 (להלן: **תקנות סדר הדין הפלילי**).

עמוד 1

תמצית טענות הצדדים

במסגרת הערעור הפנתה באת כוחו - עו"ד שרי ישראלי, לליקויים ולחסרים לעיל שנפלו באישור המסירה והוסיפה כי לא היה מקום להסתמך על פלט מעקב המשלוחים, שכן לא ניתן "להכשיר" פגמים שבאישור המסירה באמצעות פלט שטיבו אינו ברור. עוד נטען, כי לא ניתנה לו אפשרות להתייחס לפלט ולו משום שהחלטת בית המשפט קמא ניתנה ביום שבו הוגש.

מנגד, טענה המשיבה כי די בנתונים העולים מאישור המסירה, במובן זה שדי בכך שעובד רשות הדואר רשם כי דבר הדואר "לא נדרש", כדי למלא את הנדרש בדיון להוכחת משלוח דבר הדואר. עוד נטען, כי פלט המעקב לעיל הינו "למעלה מן הצורך" ואם קיימת אי התאמה לכאורית בין שני מספרי הברקוד, ניתן לבדוק זאת בבדיקה פשוטה באינטרנט. יחד עם זאת, לא הוצגו תוצאות בדיקה שכזו. המשיבה הפנתה לכך כי המערער הוא זה שאמור להרים את הנטל להראות האם היתה תקלה כלשהי במשלוח דברי דואר רשומים לכתובתו במועד הרלוונטי, או כל נתון אחר שיש בו כדי לסתור את חזקת המסירה. לשאלות בית המשפט, השיבה המשיבה כי ניתן להגיע למסקנה כי דבר דואר רשום לא נדרש, לאחר שנעשו שני ניסיונות. עוד השיבה באת כוח המשיבה, כי למיטב ידיעתה סוגיית אמינות מסירת דברי דואר רשום ליעדם לא נבדקה על ידי גורמי בדיקה כלשהם. בנוסף, לא הפנתה באת כוח המשיבה לפסיקה שבה נבחנה קבילות הפלטים המופקים מאתר דואר ישראל.

דיון ומסקנות

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, הגעתי למסקנה כי דין הערעור להתקבל. הכללים הקבועים בדיון בדבר זימון ושפיטה בהעדר בנוגע ל"עבירות קלות", אינם עומדים לדיון ואינם במחלוקת. השאלה הינה בנוגע ליישום הדיון.

ככלל, ידון אדם בפלילים בפניו (סעיף 126 לחסד"פ). יחד עם זאת, סעיף 240 לחסד"פ קובע חריג לכך ומתיר לשפוט בהיעדר הנאשם, כאשר הוא הואשם בעבירות המוגדרות "קלות" (עבירה לפי פקודת התעבורה או לפי פקודת ביטוח רכב מנועי, ובלבד שתאונת דרכים לא גרמה חבלה של ממש), בתנאי שהוא זומן כדיון ובית המשפט סבור שלא יהיה בשפיטתו משום עוות דין וכן לא יוטל עליו מאסר.

לגבי הזימון, נקבע - לגבי העבירות שהוגדרו בס' 239'א' לחסד"פ (עבירות קנס וכן עבירות לפי פקודת התעבורה, או לפי תקנות התעבורה או לפי פקודת ביטוח רכב מנועי ושלא גרמו לתאונת דרכים שבה נפגע אדם או ניזוק רכוש) - כי ניתן להחיל לגביהן את "חזקת המסירה", שנקבעה על ידי מחוקק המשנה בתקנה 44'א' לתקנות סדר הדין הפלילי וזה נוסחה:

"בעבירות תעבורה שעליהן חל סעיף 239א לחוק ובעבירות קנס רואים את ההודעה על ביצוע העבירה, ההודעה לתשלום קנס או ההזמנה למשפט לענין עבירת קנס כאילו הומצאה כדיון גם בלא חתימה על אישור המסירה, אם חלפו חמישה עשר ימים מיום שנשלחה בדואר רשום, זולת אם הוכיח הנמען שלא קיבל את ההודעה או את ההזמנה מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעותו מלקבל".

משמע, חזקת המסירה קובעת כי די שהמאשימה תוכיח כי ההודעה נשלחה בדואר רשום, אף אם אין חתימה של הנאשם או מי מטעמו על אישור המסירה. החזקה מעבירה את הנטל על כתפי הנמען להוכיח שלא קיבל את ההודעה, מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעותו מלקבל (ולהרחבה בנדון רע"פ 8427/17 **מדינת ישראל נ' סאלם ואח'**, 25.3.18, פסקה 34; וכן עפ"ת (מחוזי חיפה) 20229-12-17 **חזן נ' מדינת ישראל** (2.1.18)).

בעבר הועלו טענות כנגד חוקיות חזקת המסירה, אולם זו נבחנה ואושרה לא פעם בפסיקת בית המשפט העליון (ור' לדוגמה בנדון רע"פ 106/15 **עו"ד קריב נ' מדינת ישראל** (20.1.15)).

כאמור, לא חוקיות ההסדר לעיל עומדת על הפרק אלא האופן שבו הוא מיושם בפועל. גם המשיבה אישרה כי יש לבצע שני ניסיונות למסור את דבר הדואר בטרם דבר הדואר מוגדר כ"לא נדרש" (אע"פ, כי לא ברור מה המקור לכך - מדוע לא פעם אחת? או שלוש?) וכן סברה כי די בנתונים שצוינו על גבי האישור, גם אם הם חסרים, כדי להביא למסקנה שההודעה הגיעה לכתובת המערער פעמיים, אך הוא בחר שלא לדרוש אותה. דעתי שונה. סבורני כי חזקת המסירה המטילה נטל שאינו קל על המבקש לסתרה, תקום רק באם הנתונים העובדתיים שעל רשות הדואר למלא על גבי אישורי המסירה מולאו באופן משביע רצון, ברור ובהיר.

[במאמר מוסגר, ניתן לכאורה לטעון כי די להוכיח את עצם המשלוח על ידי רשות הדואר, ואין כלל מקום להידרש לשאלה האם ומתי קיבל הנמען את ההודעות על דבר הדואר הרשום, אך אין זו טענה של ממש, ולו בענייננו, שכן המשיבה עצמה היא זו שביקשה להסתמך על אישורי המסירה (וליתר דיוק, ניסיונות המסירה), כהוכחה לכך שדבר הדואר אכן נשלח. משכך, אך טבעי הוא שאישור המסירה הוא שיעמוד במוקד הבדיקה].

בענייננו, כאמור, מאישור המסירה ומהספח שהודבק עליו, לא ברור מהם שני המועדים בהם הגיעו ההודעות על דבר דואר רשום לכתובתו של המערער. צוין על גבי הספח רק מועד אחד ולא מולא המקום המתאים באם מדובר בהודעה ראשונה או שניה. כן עלה סימן שאלה בנוגע למספרי הברקוד שעל פני הדברים אינם תואמים. משכך, עמדת המשיבה כי ניתן להסתמך רק על אישור המסירה והספח המודבק עליו - אינה יכולה להתקבל. אפנה בנדון, כדוגמה, לאמור בעפ"ת (מחוזי תל אביב) 47331-02-16 **דרייפוס נ' מדינת ישראל** (10.3.16), שם צוינו הדברים הבאים, הנכונים בענייננו: "**כאשר עסקינן בהוראת דין היוצרת חזקה כה מרחיקת לכת, צריך שהמסמך, הדואר הרשום, יהיה ממולא כהלכה כדי שיהיה ברור שהדואר הרשום אכן נשלח, ויתרה מכך הפתק הנדרש והמזמין את המערער לקחת את הדואר אכן יגיע אליו**". עוד ר' בנדון עפ"ת (מחוזי נצרת) 2428-07-10 **מדינת ישראל נ' אבו סביה** (12.1.11).

ככל שהדברים נוגעים לפלט "מעקב משלוחים" שהוצא על ידי המשיבה מהמרשתת, סבורני כי ההסתמכות עליו מעלה קשיים - סוגיה זו לא זכתה לליבון עובדתי ומשפטי בבית המשפט קמא או בפניי. המשיבה, כאמור, לא הפנתה לפסיקה בנוגע לקבילות פלט שכזה. על פני הדברים, איני סבור כי בהיעדר הסכמה, או ברור עובדתי-משפטי (אם עקרוני לגבי סוג זה של פלט, או קונקרטי לגבי הפלט הנדון), ניתן לעשות כן. במלים אחרות, ייתכן ופלט שכזה מהווה "רשומה מוסדית", אך הדבר טעון הוכחה בהתאם לתנאי ס' 36 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א - 1971. יש ליתן את הדעת לכך כי בניגוד לרשומות מוסדיות אחרות המתעדות תוצרי מחשב (פלטי חברות סולאר לדוגמה), במקרה דנן עולה, על פני הדברים, כי הפלט מייצג רישומים שערכו מספר עובדי הדואר במועדים שונים. במילים אחרות, האפשרות לשגיאה במקרה דנן גדולה, על פני הדברים, מפלט המתעד פעולות מחשב בלבד. הדברים תקפים ביתר שאת כאשר פרטים מסוימים במסמך העיקרי, בענייננו, חסרים. אפנה, לצורך ההשוואה, לאמור בעפ"א (מחוזי ת"א) 19749-09-11 **וייס נ' עיריית תל אביב** (3.4.12), שם נדון פלט שונה מבענייננו (פלט שהופק על ידי רשות מקומית בנוגע למסירת דברי דואר לרשות הדואר לצורך משלוח). בית המשפט הפנה להחלטות נוגדות בנדון שהתקבלו בערכאות השונות וציין כי ממילא הכרעתו אינה נסמכת רק על אותו פלט. במסגרת בקשת ערעור פלילי שהוגשה לבית המשפט העליון, נקבע בהקשר לאותו פלט, כי אין מקום להתערב בהחלטה בנוגע לקבילותו באותו הליך בשים לב לנסיבות המקרה הספציפי, תוך שצוין כי ככלל יש מקום להגיש פלט שכזה באמצעות מי שערכו (רע"פ 8906/11 **וייס נ' עיריית תל אביב** (3.4.12)).

מעבר לנדרש, סבורני שטוב תעשה המשיבה באם תפעל מעת לעת לבדיקת אמינות הדיווחים המתקבלים מדואר ישראל, דווקא משום הכמות המשמעותית של דברי דואר הנשלחים בהסתמך על חזקת המסירה, והנטל הלא קל המוטל על המבקש לסתור את החזקה.

סוף דבר, אני מורה על קבלת הערעור באופן שיוארך המועד להישפט ביחס לדו"ח שמספרו 90508803211. המזכירות תעביר עותק מפסק הדין למשטרת ישראל לצורך הגשת כתב אישום כנגד המערער. המזכירות תשלח עותק מפסק הדין לצדדים (למערער באמצעות עו"ד שרי ישראלי).

ניתן היום, ב' סיוון תשע"ח, 16 מאי 2018, בהעדר הצדדים.